

Møtedato: 25. august 2021

Saksnr.:
2021/177-22

Saksbeh./tlf.:
Hans Kr. Madsen, 948 83 334

Sted/dato:
Bodø, 13.8.2021

Styresak 101-2021 ResceEU - ambulansflyprosjekt

Formål

Saken fremmes som en orientering til styret om status i prosjektet rescEU-ambulansfly per august 2021.

Bakgrunn

Norge fremmet i 2020, gjennom deltakelse i det europeiske samarbeidet om sivil beredskap, søknad om å etablere en særskilt ambulansflykapasitet for transport av pasienter med alvorlig smittsomme sykdommer i Europa.

Helsedirektoratet og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) samarbeidet om å fremme Norge som vertsnasjon for ambulansflyet, der Helsedirektoratet på vegne av Norge er avtalepart med EU. Beredskapsordningen er fullfinansiert av EU.

Flyet skal stasjoneres i Tromsø, og det vil inngå i den nasjonale luftambulansetjenesten når det ikke er på rescEU-oppdrag. ResceEU-oppdrag har første prioritet når det gjelder bruk av flyet. Når flyet brukes til ordinær ambulansetransport i Norge, er det norske myndigheter som skal betale for bruken.

Hensikten med det sivile beredskapssamarbeidet i Europa

Hensikten med EUs ordning for sivil beredskap er å legge til rette for et bredt samarbeid i Europa innen samfunnssikkerhet og beredskap. Norge har deltatt i det europeiske samarbeidet om sivil beredskap i snart 40 år. Ordningen er det viktigste grunnlaget i EU for sivil katastrofeinnsats og for annet samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid. Dette innebærer at landene stiller ressurser til rådighet for kriserammede land, både i og utenfor Europa.

De voldsomme skogbrannene i landene rundt Middelhavet viser med all tydelighet verdien av beredskapssamarbeid. Skogbrannsløkkefly og -helikoptre, brannmannskaper og utstyr fra til sammen 22 land bidrar i sløkkearbeidet i Hellas. Sverige er et av landene som bistår i Hellas med to av sine rescEU-skogbrannsløkkefly. Sverige var tidlig ute med ønske om samarbeid med EU-kommisjonen om en rescEU-kapasitet (skogbrannsløkkefly). Sverige har nå avtale med EU om fire skogbrannsløkkefly i sikkerhetsnettet rescEU.

DSB er «focal point» for Norge, og koordinerer på vegne av Justis- og beredskapsdepartementet (JD) og Utenriksdepartementet (UD) Norges deltakelse i EUs sivile beredskapsmekanisme (Union Civil Protection Mechanism).

RescEU ambulansedykonseptet

Ambulansedyet som blir stasjonert i Norge, skal utstyres og bemannes slik at det kan transportere pasienter med alvorlig smittsom sykdom i Europa. Flyet skal kunne ta én pasient av gangen. Det skal bemannes med helsepersonell med spesialkompetanse, og ha særskilt medisinsk utrustning for transport av nevnte kategori pasienter.

Prosjektet

Helse Nord RHF har på vegne av de fire regionale helseforetakene ansvaret for gjennomføringen av prosjektet. Prosjektet rescEU-ambulansedy rapporterer til en styringsgruppe bestående av fagdirektørene i de fire RHF-ene, økonomidirektørene i Helse Sør-Øst RHF og Helse Nord RHF, beredskapsdirektøren i Helse Nord RHF, avdelingsdirektør for akuttmedisin og beredskap i Helsedirektoratet og representanter for de ansatte (KTV/KVO).

Overordnet rapporterer prosjektet regelmessig til møte med adm. direktører i de regionale helseforetakene.

Prosjektet består av fire delprosjekter. Delprosjekt 1 omhandler anskaffelsen og idriftsettelsen av flyet. Delprosjekt 1 ivaretas av Luftambulansedytjenesten HF (LAT), som i tillegg til å rapportere til prosjektet og styringsgruppen, rapporterer til sitt eget styre der Helse Midt-Norge RHF har styreledervervet.

Delprosjekt 2 omhandler anskaffelse av nødvendig medisinsk utrustning, herunder transportisolator/«smittekuvøse».

Delprosjekt 3 utreder tiltak for nasjonal koordinering og styring av helsepersonellet.

Det fjerde delprosjektet omfatter Helsedirektoratets myndighetsoppfølging av avtalen og dialogen med EU.

Helsepersonellet skal inngå i en beredskapsordning, og hvert team (syv team i alt) vil være bemannet med en lege, en sykepleier og en ambulansedyarbeider/sikkerhetsansvarlig.

Det medisinske personellet rekrutteres fra de tre helseregionene Sør-Øst, Midt-Norge og Nord. Helse Vest RHF har besluttet at de ikke finner det hensiktsmessig å etablere et

medisinsk team nå, men prosjektet ser sammen med Helse Vest på andre måter å involvere dem på i det videre, for eksempel gjennom kompetansetilførsel.

Det teamet som har beredskapsuke skal i løpet av 24 timer kunne rykke ut med flyet på oppdrag for EU. Det er Emergency Response Coordination Centre (ERCC) i the Directorate-General for European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations (DG-ECHO) i EU som kaller ut og koordinerer flyet når det skal ut på oppdrag i Europa. Koordineringen vil skje i et samarbeid mellom Norge og EU.

Status prosjektet per august 2021

Fly

I april signerte Luftambulansetjenesten HF kontrakt med Babcock Scandinavian AirAmbulance AS (BSAA), som redegjort for tidligere, om anskaffelse av et Cessna Citation Latitude jetfly. Flyet forventes levert i midten av desember 2021. Etter tilpasning er flyet fra BSAA meddelt forventet klart for operativ drift for rescEU-opppdrag fra 1. mars 2022.

Luftambulansetjenesten HF utredet på oppdrag fra prosjektet, eget styre, styringsgruppen og AD-ene i RHF-ene en interimløsning for fly til rescEU-opppdrag fra oktober 2021 og ut februar 2022. Dette ville ha gjort Norge i stand til å etablere beredskap fra oktober 2021, slik det følger av avtalen med EU fra oktober 2020. EU har valgt å takke nei til dette med begrunnelse i at det kan skape en uønsket presedens senere for andre saker og land. EU anbefalte videre Norge å søke om forlengelse av etableringsperioden for prosjektet til ut februar 2022. Prosjektet har lagt dette til grunn, og vil bistå Helsedirektoratet med en slik søknad.

EU har imidlertid akseptert at det eksisterende jetflyet på Gardermoen kan modifiseres for inn-/utlasting og innfesting av EpiShuttle i flyet. Modifiseringen gjør at flyet tidvis, og etter god planlegging for å forebygge minst mulig intervensjon i den daglige luftambulansedriften, kan benyttes til trening av det medisinske personellet frem til rescEU-beredskapen er operativ fra 1. mars 2022.

Det nye rescEU-jetflyet skal stasjoneres i Tromsø og operere i norsk luftambulansetjeneste når det ikke er på oppdrag for EU. Luftambulansetjenesten HF har etablert et eget mottaksprosjekt for flyet, og UNN er representert i dette. Luftambulansetjenesten vil med det nye flyet disponere to jetfly, et med base på Gardermoen og et med base i Tromsø.

RescEU prosjektet skiller imidlertid tydelig mellom etableringen av beredskap for rescEU kapasiteten og den norske luftambulansebruken av flyet.

Medisinsk utstyr

Etter at styringsgruppen for prosjektet rescEU ambulansely vedtok at EpiShuttle skulle anskaffes som transportisolator, er det etter en intensjonskunngjøring (uten at man mottok innsigelser til denne) satt i bestilling tre EpiShuttle's. Dette for å ha en «smittekuvøse» til beredskap, en til trening og en i beredskapsreserve. Det vil være aktuelt med ytterligere anskaffelser av EpiShuttle gjennom driftsperioden, og anskaffelsesprosessen har tatt høyde for dette. Det anskaffes også annet nødvendig medisinsk utstyr utover det som er standard i norsk luftambulanseflåte.

Medisinske team

Arbeidet med å etablere grunnlaget for de medisinske teamene pågår, og Delprosjekt 3 - Nasjonal styring og koordinering helsepersonell har medlemmer fra alle RHF-ene. Helse Nord RHF er representert med en anestesisykepleier fra UNN og en anestesilege fra Nordlandssykehuset. Gruppen har kartlagt relevante prosedyrer og rutiner, etablert nye, og sørget for at det er utarbeidet og tilrettelagt for et opplærings- og kompetansekonsept.

Fordelingen av de medisinske teamene mellom helseregionene er gjennom forsommeren endret, og Helse Nord skal nå levere tre team som fordeler seg med ett team fra UNN, ett team fra Nordlandssykehuset og ett Nord-Norge team med en lege fra Nordlandssykehuset, en flysykepleier fra Finnmarkssykehuset og en ambulansearbeider fra Helgelandssykehuset.

Daglig forvaltning og økonomi

RescEU-ordningen vil bli organisert med en daglig forvaltning tillagt ett helseforetak under Helse Sør-Øst. Det helseforetaket som får ansvaret for den daglige koordineringen vil forestå det administrative daglige arbeid forbundet med ordningen. Alt medisinsk personell vil være ansatt i det helseforetaket som er deres hovedarbeidsgiver og der de har sitt daglige virke.

Det er etablert et budsjettgrunnlag for den økonomiske rammen som vil inngå i søknaden til EU. Budsjettforslaget som vil ledsage søknaden til EU om finansiering av driftsperioden fra 2022 til 2027, utgjør samlet om lag 600 millioner kroner.

Budsjettforslaget fordeler seg med ca. 70% for kostnad til leasing av jetflyet, 19% til beredskapskostand for de medisinske teamene (inkludert forslag om tre hele stillinger til den daglige koordinering, hvorav en stilling til styrking av Flykoordineringssentralen), 2% til medisinsk utstyr, 4% til trening av de medisinske teamene og 5% til andre kostander, som for eksempel utstyr som ikke er av medisinsk art, koordinering med EU og ERCC, IKT-lisenser og nødvendig koordinering på overordnet nasjonalt nivå. Det er viktig å presisere at dette er forslag til budsjett, og at søknaden med forslag til budsjett skal behandles i EU.

For etableringsfasen holder prosjektet seg innenfor den rammen som EU har satt for bevillingen. Det er, i tråd med avtalen med EU av oktober 2020, en ramme på drøye 50 millioner kroner. Prosjektet vil avsluttes med et mindreforbruk på EU bevilgningen.

Forhandlinger om vilkår for det medisinske teamene - medbestemmelse

Det er igangsatt en prosess i regi av HR-linjen i RHF-ene med forberedelse til forhandling om kompensasjon for beredskap og oppdrag for de medisinske teamene. I tillegg vil prosessen avklare forhold knyttet til forsikring for det medisinske personellet. Arbeidsgiverforeningen Spekter Helse er koblet inn i forberedelsene til prosessen.

De ansatte i de regionale helseforetakene er representert i prosjektets styringsgruppe, og i Delprosjekt 3. I tillegg er forvaltningsmodellen på helseforetaksnivå forelagt de konserntillitsvalgte på RHF-nivå.

Adm. direktørs vurdering

Prosjektet har akseptabel fremdrift, selv om det ikke blir slik vi planla for med beredskap i en interimperiode. Kontrakt om anskaffelse og drift av flyet er avklart, og transportisolator og annet nødvendig medisinsk utstyr er bestilt.

Luftambulansetjenesten HF har etablert et mottaksprosjekt for flyet, og UNN er representert i dette.

Det er viktig å få etablert de medisinske teamene, og sikret styringsgruppens godkjenning av de nødvendige prosedyrer og opplærings- og treningskonsept. Dette vil bli tema på styringsgruppens neste møte den 26. august 2021.

Helse Sør-Øst RHF (HSØ) har i brev av 21. juli 2021 til Oslo Universitetssykehus (OUS), bedt om at det meldes inn navn til de medisinske teamene og signalisert overfor OUS at helseforetaket kan forvente et formelt oppdrag om å ha ansvaret for den daglige koordineringen av rescEU-ordningen.

Konseptet for drift og forslag til økonomisk ramme er beskrevet, og klart til å ledsage søknad til EU om midlere til driftsperioden og til forhandling om kompensasjonsordninger med organisasjonene.

Tidsrammen for etableringen av rescEU-ambulanseflyet søkes nå i tråd med EUs anbefaling utvidet, men målet er å ha gjennomført den teoretiske opplæringen for de medisinske teamene i september som forutsatt. Det vil bli oppfriskning og trening også senere når det nye flyet er ankommet og tilpasset fra Babcock Scandinavian AirAmbulance AS sin side og klart for trening. Det foregår planlegging om treningsaktiviteter for teamene frem til oppstart av beredskapen den 1. mars 2022, som

er den dato Babcock Scandinavian AirAmbulance AS har satt som forventet oppstartstidspunkt.

Avtalen mellom norske helsemyndigheter og EU illustrerer hvor viktig samarbeid på tvers av myndighets- og landegrenser kan være når det gjelder det å etablere spissede beredskapskapasiteter. Pandemien viser fortsatt hvor nødvendig samarbeid på tvers av myndighets- og landegrensene er når en alvorlig krisesituasjon treffer mange land samtidig.

Styret i Helse Nord RHF inviteres til å fatte følgende vedtak:

Styret i Helse Nord RHF tar informasjonen om RescEU – ambulanseflyprosjekt til orientering.

Bodø, 13. august 2021

Cecilie Daae
adm. direktør